

Şəhla TAHİRQIZI,
Bakı Dövlət Universiteti
Kitabşünaslıq və Nəşriyyat işi kafedrasının dosenti,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

**AZƏRBAYCANDA ELMİ JURNALLARIN
 NƏŞRİ TARİXİNDƏN**
 (AMEA-nın Folklor İnstitutunun jurnalları əsasında)

Xülasə

Məqalədə AMEA-nın Folklor İnstitutunda nəşr olunan elmi jurnalların yaranma tarixi, bu jurnalların hazırkı informasiya bolluğunda yeri araşdırılmışdır. 1994-cü ildən fəaliyyətə başlayan Folklor İnstitutunda hazırda "Elmi axtarışlar", "Tədqiqlər", "Dədə Qorqud", "Arxitep" jurnalları nəşr olunur. Bu jurnallardan bəziləri 3 aydan bir ("Dədə Qorqud") çıxır, digərləri ildə iki sayda çap olunur.

Açar sözlər: AMEA-nın Folklor İnstitutu, "Elmi axtarışlar", "Tədqiqlər", "Dədə Qorqud" və "Arxitep", jurnal, nəşr.

Giriş

Müasir nəşr işinin strukturunda xüsusən jurnal prosesinin fenomeni kimi elmi nəşrlərin tədqiqi və öyrənilməsi aktual nəzəri-praktiki problemlərdən biridir. Elmi nəşrlərin məzmununu təşkil edən mətnlər təbiətşünaslıq, sosial-humanitar elmlərə xas olan elmi məqalələrdən ibarətdir. Bundan başqa elmi nəşrlərdə üslub hadisələri, dilin elmi mətndə fəaliyyəti, eləcə də elmi əsərlərin yaradılmasında müəllif, redaktor, oxucunun qarşılıqlı münasibətləri əsas yer tutur. Başəri düşüncələrin məcmuusunu özündə əks etdirən elmi nəşrlərin keyfiyyət yüksəlişi ilə yanaşı, elmi, elmi-kütləvi nəşrlərin redaktor qiymətləndirilməsinin təkmilləşdirilməsi də keyfiyyətə yüksəlmişdir. Müasir müəllif yaradıcılığının məhsulu olan elmi nəşrləri oxucuların dünyagörüşünün formalaşdırır, onların mənəvi, zehni, intellektual inkişafına səbəb olur.

Elmi jurnalların məqsəd və vəzifələri

Jurnal ictimai, siyasi, elmi və digər məsələlərə dair məqalə və referatları əhatə edən, daimi rubrikasiyaları olan rəsmi təsdiqlənmiş dövrü nəşrlərdir. Qəzetlərdən sonra ikinci yaşlı kütləvi informasiya vasitəsi orqanı hesab olunur. Jurnalların tarixinə nəzər salsaq görərik ki, dünyada ilk jurnallar XVIII əsrdə Avropada çap olunmuşdur. Azərbaycanda isə ilk jurnalın tarixi 7 aprel 1906-cı ilə təsadüf edir. Bu, daha çox satirik məqalələr dərc edən "Molla Nəsrəddin" jurnalı olmuşdur.

İlk jurnallar qəzetlərdən və kitab tarixinin kataloqlarından təşkil olunmuşdur. Qəzetlərdən fərqli olaraq jurnallar gündəlik baş verən və tez-tez dəyişən hadisələrin işıqlandırılması ilə məşğul olmur. Onlar həftə, ay kimi müəyyən bir dövrü əhatə edən zaman ərzində baş verən hadisələri dərinlən təhlil edir. Jurnallar uzunmüddətli istifadə üçün nəzərdə tutulur, bu səbəbdən də onlar daha qalın cildə malik olur və daha keyfiyyətli kağızda çap edilir.

Jurnallar aşağıdakı növlərə ayrılır.

- Elmi;
- Elmi-kütləvi;
- İstehsalat-praktiki;
- Kütləvi;
- Ədəbi-bədii;
- Referativ.

Elmi jurnallar elmi-nəzəri, elmi-praktik, elmi-texniki tipli jurnallara ayrılır.

Jurnalların oxucu ünvanı genişdir. Bu, oxucu peşəsindən, fəaliyyət sahəsindən, ixtisasından, yaşından, cinsindən, ümumi mədəni səviyyəsindən asılıdır. Oxucu ünvanına görə də jurnallar 2 qrupa ayrılır:

- Kütləvi oxuculara istiqamətlənmiş jurnallar;
- Mütəxəssislərə yönəldilmiş xüsusi ixtisas jurnalları.

Kütləvi jurnallara elmi-kütləvi, ictimai-siyasi, ədəbi-bədii jurnalları aid edirlər. Kütləvi jurnallar elmi-kütləvi jurnallara yaxındır. Kütləvi jurnallarda idman, məişət, mədəniyyət və s. məsələlərə dair materiallar verilir və geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulur. Bu tip jurnalların həyatın müxtəlif sahələrini əhatə edir və tematikası geniş məsələlər dairəsini əks etdirir.

Elmi-kütləvi jurnallar elm, mədəniyyət və təcrübi fəaliyyət sahələrində nəzəri və eksperimental araşdırmalar haqqında məqalələri və materialları əhatə edir. Bu cür jurnalların funksional təyinatı elmi dünyagörüşünün təkmilləş-

məsinə təkan verir, oxucunun bilik səviyyəsini gücləndirir, genişləndirir, mədəniyyətini, incəsənətini və s. nailiyyətlərini kütləviləşdirir.

İctimai-siyasi jurnallar ictimai-siyasi mövzulu materialları əhatə edir və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulur. Bu jurnallarda satirik və yumoristik əsərlər də dərc oluna bilər.

Ədəbi-bədii jurnallarda əsasən müxtəlif janrlara aid olan bədii ədəbiyyat əsərləri, publisistik və ədəbi-tənqidi məqalə və materiallar yer alır. Bu jurnallardan fərqli olaraq mütəxəssislərə yönəlmiş jurnalların oxucu dairəsi o qədər də geniş deyil. Bu jurnallarla elmi jurnallar fərqlənir. Çünki elmi işçilər üçün nəzərdə tutulmuş tətbiqi xarakterli materialları əldə edir.

Məqsəd təyinatından asılı olaraq elmi jurnallar elmi-nəzəri, elmi-təcrübi və elmi-texniki növlərə ayrılır. Ümumiyyətlə, elmi əsərlər toplusundakı əsərlərin janr tərkibi müxtəlif olur. Məsələn, buraya məqalə, referat, tezis və s. daxil edilə bilər. Bu əsərlərin oxucu dairəsi monoqrafiyalara nisbətən geniş olur və bunlara misal olaraq AMEA-nın "Elmi məruzələri", "AMEA-nın xəbərləri", "Bakı Universitetinin xəbərləri" jurnallarını göstərmək olar.

Elmi əsərlər toplusu birdəfəlik, ardı davam edən, kollektiv, yubileylərə həsr olunur. Ardı davam edən toplular daha geniş yayılmışdır. Bunlar müxtəlif adlarda işıq üzünə görünür. Məsələn, elmi əsərlər, xəbərlər, materiallar və s.

Elmi məqalə janrının isə özünəməxsus xüsusiyyətləri var və onlar da bir neçə növə ayrılır. Bunlardan əsası analitik məqalədir. Məqalə kiçik həcmli əsərdir (yəni bir müəllif tərəfi həcmi qədər). Məqalədə faktların əhəmiyyəti, məntiqi nəticələr və s. əhatə olunur. Məqalə bibliografik siyahı və bibliografik sitatlarla təmin olunur.

Elmi əsərlərin məcmusunu əsasən faktlar təşkil edir. Elmi əsərlərin əsasını təşkil edən məqalələri üç hissəyə ayırırlar:

1) Giriş; 2) Əsas; 3) Nəticə.

Girişdə mövzunun aktuallığı, əhəmiyyəti və s., əsas hissədə mövzunun öyrənilmə səviyyəsi, elmi yeniliyi və metodu, nəticədə isə tövsiyələr verilir.

Hər bir nəşrin, o cümlədən elmi nəşrin özünəməxsus əlamətləri vardır. Dövri nəşrlərdən olan jurnallar əhəmiyyətinə görə qiymətləndirilir. Ümumiyyətlə, dövri nəşrlərin məqsədi "müəyyən olunmuş müddət ərzində hər hansı oxucu qrupuna ünvanlanmış informasiyanın operativ şəkildə yayılmasından ibarətdir" (10, s.89).

Gündəlik, həftəlik, aylıq, rüblük çap olunan dövri nəşrlərdən elmi jurnallar əsasən aylıq və rüblük işıq üzünə görünür. "Jurnal ictimai, siyasi, elmi və digər məsələlərə dair məqalə və referatları əhatə edən, daimi rubrikası olan rəsmi təsdiqlənmiş dövri nəşrdir" (10, s.90).

AMEA-nın Folklor İnstitutunun əsas fəaliyyət istiqamətləri

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən hər bir elmi strukturun müvafiq elmi orqanı – elmi jurnalı vardır. Belə elmi mərkəzlərdən biri də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Folklor İnstitutudur. Folklor İnstitutu 1994-cü ildə AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu nəzdində "Folklor sarayı" Elmi Mədəni Mərkəzi kimi fəaliyyətə başlamışdır. Fəaliyyətinin ilk illərində Mərkəz Azərbaycan folkloru, Türk xalqları folkloru, Aşıq yaradıcılığı və Kompüter mərkəzi kimi struktur bölmələrdən ibarət olmuş, 2000-ci ildə "Kitabi Dədə Qorqud"un 1300 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq Qorqudsünaslıq şöbəsi ilə zənginləşmişdir. 2003-cü ildən isə AMEA-nın müstəqil struktur vahidinə – Folklor İnstitutuna çevrilmişdir.

Folklor İnstitutunun əsas fəaliyyət istiqamətləri: Azərbaycan folklorunun və mifoloji mətnlərinin respublikanın bütün regionlarından və azərbaycanlıların kompakt yaşadığı xarici ərazilərdən toplanılması, sənədləşdirilməsi, elmi təsnifi, kataloqlaşdırılması, tərtibi və nəşr edilməsi; folklor mətnlərinin variantlarının və qaynaqlarının üzə çıxarılması, Azərbaycan folklorunun tarixi xronoloji ardıcılıqla inkişaf xüsusiyyətlərinin şərh edilməsi və nəzəri problemlərinin araşdırılması, Azərbaycan folklorunun lokal, regional, etnik, milli və universal xüsusiyyətlərinin və əlaqələrinin tədqiqi, Azərbaycan bölgələrinin zəngin folklor antologiyalarının, folklor və mif mətnləri toplularının yaradılması, çoxcildli folklor, mifologiya və folklorşünaslıq tarixinin hazırlanmasından ibarətdir.

Folklor İnstitutunda aşağıdakı şöbə və bölmələr fəaliyyət göstərir:

- * Klassik folklor şöbəsi;
- * Türk xalqları folkloru şöbəsi;
- * Dədə Qorqud şöbəsi;
- * Aşıq yaradıcılığı şöbəsi;
- * Mifologiya şöbəsi;
- * Mərasim folkloru şöbəsi;
- * Müasir folklor şöbəsi;
- * Folklor və yazılı ədəbiyyat şöbəsi;
- * Folklorun toplanması və sistemləşdirilməsi şöbəsi;
- * Musiqi folkloru şöbəsi;
- * Cənubi Azərbaycan folkloru şöbəsi;
- * Azsaylı xalqların folkloru şöbəsi;
- * Folklor fondu;

- * Şəki bölməsi;
- * Qazax-Borçalı bölməsi;
- * Redaksiya-nəşr bölməsi;
- * "Qorqud" folklor qrupu;
- * Təhsil şöbəsi;
- * Beynəlxalq və ictimai əlaqələr şöbəsi.

Azərbaycan MEA Folklor İnstitutunun Redaksiya-Nəşriyyat bölməsi MEA "Folklor Sarayı" Elmi-Mədəni Mərkəzinin Kompüter Mərkəzi kimi 2000-ci ilin martından fəaliyyətə başlamış, daha sonra indiki adla fəaliyyətini davam etdirmişdir.

Bölmənin işi ilk gündən bir neçə istiqamət üzrə qurulmuşdur. İlk növbədə şöbə İnstitut rəhbərliyinin qayğısı və şəxsi təşəbbüsü sayəsində lazımı texniki aparatlar və peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir.

İnstitutun Folklor arxivinin kompüterlərdə yazılıb sistemləşdirilməsi işi yüksək səviyyədə təşkil edilmiş, külli miqdarda folklor materiallarının İnstitutun disk yaddaşında qorunması təmin olunmuşdur.

Şöbənin əsas funksiyalarından biri İnstitutda yerinə yetirilən elmi işlərin, toplanan folklor materiallarının nəşrini təşkil və təmin etməkdir. Qısa müddətdə İnstitutun hər biri 20 çap vərəqi həcmində olan "Dədə Qorqud" beynəlxalq jurnalının 2001-2017-ci illəri əhatə edən 60 sayı kompüterdə yığılmış, çapa hazırlanmış və nəşr olunub oxuculara çatdırılmışdır.

Folklor İnstitutunun daimi nəşrlərindən olan "Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatına dair tədqiqlər" məcmuəsinin (hər cildi 12-13 çap vərəqi həcmində) VIII cildəndən XL cildə qədər olan bütün hissələri də nəşrə hazırlanıb çap olunmuşdur.

Bu müddətdə nəinki təkcə Azərbaycan MEA miqyasında, bütövlükdə Azərbaycan ədəbi-mədəni həyatında mühüm hadisə olan "Azərbaycan folkloru antologiyası" çoxcildliyinin nəşri işi də uğurla davam etdirilmiş, qısa müddətdə antologiyanın 23 cildi (hər cildi orta hesabla 30-40 çap vərəqi həcmində) kompüterdə yığılıb, səhifələnib, nəşr edilmişdir.

Ümumiyyətlə, son illər ərzində Folklor İnstitutunun Redaksiya-Nəşriyyat bölməsi cari işlərlə yanaşı, 500-ə yaxın kitab və məcmuə çap edilmiş və ya çapa hazır vəziyyətə gətirilmişdir.

Qeyd etdik ki, Redaksiya-Nəşriyyat bölməsində digər elmi nəşrlərlə yanaşı, Folklor İnstitutunun elmi axtarışlarını ictimaiyyətə çatdırmaq nöqtəy-nəzərindən elmi jurnallar nəşr olunur.

"Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatına dair tədqiqlər"

Xatırladaq ki, bu jurnallardan birincisi 1960-cı illərdə hələ Folklor İnstitutu AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun nəzdində "Folklor Sarayı" Elmi-Mədəni Mərkəz kimi fəaliyyət göstərərək burada yaradılmış "Elmi axtarışlar" jurnalı olmuşdur. 1980-ci illərə qədər müxtəlif vaxtlarda bu jurnalın 7 sayı işıq üzü görmüşdür.

2003-cü ildən AMEA-nın müstəqil struktur vahidinə çevrilən Folklor İnstitutunun elmi şurasının qərarı ilə bu jurnalın adı dəyişdirilərək "Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatına dair tədqiqlər" adlandırılmış və 8-ci saydan etibarən nəşr olunmağa başlamışdır.

Jurnalın nəşri tarixində bir neçə baş redaktor fəaliyyət göstərmişdir. Bunlar Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığının folklor sahəsində tanınmış alimləri İsrail Abbaslı, Hüseyn İsmayilov, Muxtar Kazımoğlu və Əziz Ələkbərli olmuşdur. Hazırda jurnalın baş redaktoru Əziz Ələkbərli, baş redaktorun müavini Afaq Ramazanova, məsul katibi isə Səadət Əliyevadır.

Jurnalın redaksiya heyətinə müxtəlif ölkələrdən (Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkiyə, Çin, Moldova, Rusiya, Özbəkistan, Qırğızıstan, Tatarıstan, Türkmənistan, Tatarıstan, Finlandiya) aşağıdakı tanınmış mütəxəssislər dəvət olunmuşdur: Kamal Abdulla, Mahmud Allahmanlı, Baxitjan Azibayeva (Qazaxıstan), Füzuli Bayat, Nizami Cəfərov, Adil Cəmil, Lyubov Çimpoyeş (Moldova), Rəhilə Davut (Çin), Metin Ekici (Türkiyə), Kamran Əliyev, Əfzələddin Əsgər, İsa Həbibbəyli, Ağaverdi Xəlil, Rza Xəlilov, Firdaus Xisamiddinov (Rusiya), Vasiliy İllariyonov (Rusiya), Mamatkul Jurayev (Özbəkistan), Muxtar Kazımoğlu-İmanov, Rayisa Kızırbayeva (Qırğızıstan), Ramazan Qafarlı, Məhərrəm Qasımlı, Elxan Məmmədli, Qəzənfər Paşayev, Afaq Ramazanova, Seyfəddin Rzasoy, Muradgəldi Soyeqov (Türkmənistan), Ləman Süleymanova, Əli Şamil, Atilla Yorma (Finlandiya), İlseyar Zakirova (Tatarıstan).

Jurnal yenidən nəşr olunduğu dövrdən 2015-ci ilə qədər ildə 4 sayda, 2016-2017-ci illərdə isə ildə 2 sayda nəşr olunmuşdur.

Jurnalın 2017-ci il birinci sayında folklorşünaslığın müxtəlif problemlərini özündə əks etdirən məqalələr diqqət çəkir. Bunlara Almaz Həsənzadənin "Azərbaycan türklərinin ədəbiyyat tarixi: əlyazmadan kitaba", Əziz Ələkbərlinin "Qərbi Azərbaycan folklorunda bayatı və ağı janrları tarixi yaddaş daşıyıcısı kimi", Ağaverdi Xəlilin "Şumer və Oğuz eposunun struktur bənzərliyi: ritual və janr əlaqələri kontekstində", Samilya Xurdamiyeva, Qalib Sayılovun "Azərbaycan etnokulturoloji sistemində xalq bayramlarına dair", Çiçək Əfəndiyevanın "Folklor söyləməində Azərbaycan paremioloji vahidlər konfliktogen

və sinton kimi”, Nigar Həsənovanın “Folklor onomastikası (Qarabağdan toplanmış bayatı mətnləri əsasında” və digər yazılar toplanmışdır.

Jurnalın “Kitablar və rəylər” bölməsində yeni nəşr olunan kitablar haqqında rəylər öz əksini tapır. Jurnal AMEA-nın Folklor İnstitutunun redaksiya-nəşriyyat bölməsinin kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnir və “Elm və Təhsil” NPM-da çap olunur. Jurnalın formatı 60/84-dür.

“Dədə Qorqud” elmi-ədəbi toplusu

Folklor İnstitutunda nəşr olunan ikinci jurnal “Dədə Qorqud” elmi-ədəbi toplusudur. Bu toplu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Dədə Qorqud adına “Folklor” Elmi-Mədəni Mərkəzinin Elmi Şurasının qərarı ilə çap olunur. Jurnal yaranarkən baş redaktoru akademik Tofiq Hacıyev olmuşdur. Jurnalın birinci sayında (2001, №1) redaksiya heyətinə aşağıdakı alimlər dəvət olunmuşdu: İsrail Abbaslı, Kamal Abdulla, Nizami Cəfərov, Paşa Əfəndiyev, Səmət Əlizadə, Əfzələddin Əsgərov, Mürsəl Həkimov, Hüseyn İsmayılov, Beksultan Jakiyev, Yaşar Qarayev, Tofiq Məlikov, Elxan Məmmədli, Törə Mirzəyev, Qara Namazov, Bəkir Nəbiyev, Oljas Süleymenov, Ədhəm Tenişev, Sadıq Tural, Fikrət Türkmən, İsmayıl Vəliyev. Həmin vaxt jurnalın nəşrinə məsul Əziz Ələkbərli olmuşdur.

Jurnalın birinci sayında Tofiq Hacıyevin “Toplumun adı və niyyəti” adlı məqaləsi yer almışdır. Məqələdə toplunun məqsədi aşağıdakı kimi şərh olunmuşdur: “Bu toplumun adı millətimizin tarixi-etnoqrafik damğası və ailə-əxlaq məcəlləsi sayılan ulu “Dədə Qorqud kitabı”ndan gəlir. Bu “Kitab” qəhrəmanlıq salnaməmizdir və bədii ədəbiyyatımızın mükəmməl nümunəsidir. Kimlik vəsiqəmizdir. Bizi bütün oğuzların, onlardan da böyük olan bütün türklərin tərkibi kimi onlara bağlayan, həm də coğrafi-iqlim koloritindən gələn cizgilərlə xüsusiləşdirən mötəbər tarixi sənəddir.

Ancaq biz bu Ana Kitabımızı lazımı səviyyədə, gərəyincə tanıyırmı? Düzdür, möhtəşəm 1300 illik yubileyi ilə milli atmosferimizdə bir Dədə Qorqud havası duyduq. Ancaq Dədə Qorqud ən çox radio-televiziya ilə evlərimizə girdi. Hələ Azərbaycanda elə evlər var ki, Dədə Qorqud onların qapılarını açmayıb, onların kitab rəflərində “Dədə Qorqud kitabı” yoxdur. Biz o zaman babalarımızın, türk əcdadımızın əsl övladları olmağa layiq olacağıq ki, “Dədə Qorqud kitabı” həm həqiqi (1), həm də məcazi (2) mənada bütün azərbaycanlı evlərinin sakini olsun, ailə üzvü olsun. Yəni: 1) bu “Kitab” hər evdə olsun, hər ailədə onu oxusunlar; 2) hər ailə öz yetirmələrini onunla tərbiyə etsin.

Toplu elmi tədqiqlər və ədəbi material hissələrindən ibarətdir. Elmi hissə iki istiqamətdə tədqiqləri əhatə edir: 1. Yalnız “Dədə Qorqud kitabı” ilə bağlı; 2. Azərbaycan xalq yaradıcılığı, ümumi türk folkloru və folklor nəzəriyyəsinə aid araşdırmalar. Bu hissədə ayrı-ayrı türk xalqları folklorşünaslığı terminlərinin Azərbaycan türkcəsinə, rus və ingilis dillərinə tərcüməsi ilə lüğətləri veriləcək.

Ədəbi nümunələr bəhsi də iki hissəyə ayrılır. Birinci hissədə Azərbaycan xalq yaradıcılığında yeni toplanmalar (nağul, bayatı, atalar sözləri...), məlum dastanların yeni qolları və ya variantları çap olunacaq. İkinci hissə türk xalqlarının əsl və Azərbaycan türkcəsinə tərcüməsi ilə folklor nümunələrindən ibarət olacaq. < ... > Toplunun istifadə dairəsinin genişliyi üçün materialların ingiliscə və rusca rezümeləri verilir.

Toplumun elmi araşdırmalarla yanaşı və bu araşdırmaların işığında Azərbaycan xalq yaradıcılığında və bütöv türk folklorundan ibarət nümunələri evlərimizdə səsləndirəcəkdir. Kimsə elmi yazılarla daha çox maraqlanacaq, ancaq xalq yaradıcılığı nümunələrini yəqin ki, hamı oxuyacaq - yaşından asılı olmayaraq nağul, dastanı, bayatını, lətifəni, fəlsəfi miniatürümüz olan atalar sözlərini sevməyən və oxumayan şəxsi təsəvvür etmək çətinidir... Deməli, toplumun hamınıdır.

Hamı deyəndə məhz HAMINI (*kursiv T.Hacıyevindir*) nəzərdə tuturuq: Azərbaycan türkləri ilə yanaşı geniş Türk Dünyasının bütün türk folklorsevərlərini “Dədə Qorqud”un səsinə səs verməyə, onunla əməkdaşlığa çağırırıq”.

Redaktordan olan bu yazı 3 dildə – Azərbaycan, ingilis və rus dillərində verilmişdir.

Jurnalın ildə 4 dəfə nəşri nəzərdə tutulmuşdur. Hal-hazırda kimi jurnal aşağıdakı ardıcılıqla nəşr olunmuşdur: 2001-1; 2002-4; 2003-3; 2004-4; 2005-4; 2006-3; 2007-4; 2008-4; 2009-4; 2010-4; 2011-3; 2012-4; 2013-4; 2014-4; 2015-4; 2016-2; 2017-1, ümumilikdə 60 sayda.

Hazırda jurnalın baş redaktoru Ramazan Qafarlı, baş redaktorun müavini Seyfəddin Rzasoy, baş redaktorun müavini Nail Qurbanov, məsul katib Tahir Orucovdur. Jurnalın redaksiya heyəti belədir: Kamal Abdulla, Anar, Şükrü Haluk Akalın (Türkiyə), Füzuli Bayat, Amanmırat Baymıradov (Türkmənistan), Cəlal Bəydili, Nizami Cəfərov, Özkul Çobanoğlu (Türkiyə), Ali Duymaz (Türkiyə), Metin Ekici (Türkiyə), M.Ocal Oğuz (Türkiyə), Kamran Əliyev, Əfzələddin Əsgərov, İsa Həbibbəyli, Muxtar İmanov, Teymur Kərimli, Sərxan Xavəri, Ağaverdi Xəlil, Rüstəm Kamal (Rəsulov), Şakir İbrayev (Qazaxıstan), Tofiq Məlikov (Rusiya), Elxan Məmmədli, Törə Mirzəyev (Özbəkistan), Oljas Süleymenov (Qazaxıstan), Sadıq Tural (Türkiyə), Fikrət

Türkmən (Türkiyə). Qeyd edək ki, hər iki jurnalda məqalələr rus və ingilis dillərində xülasələrlə müşayiət olunur.

“Dədə Qorqud” elmi-ədəbi toplusunun 2017-ci il birinci sayının “Qorqudşünaslıq: axtarışlar, aşkarlamalar” bölməsində Əbülfəz Quliyevin “Kitabi-Dədə Qorqud”un dili professor M.Təhmasibin araşdırmalarında”, Sevda Qasımovanın “Kitabi-Dədə Qorqud” Ulu Öndər Heydər Əliyevin baxışlar sisteminde”, Aynur Fərəcovanın “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında qəhrəman və cəmiyyət münasibətlərinin təzahür tipləri”, “Folklorşünaslıq: problemlər, tədqiqlər” bölməsində Ramazan Qafarlının “Romantik düşüncənin mifopoetik aspektləri”, Füzuli Bayatın “Müasir folklorun bəzi məsələləri”, Kamil Hüsey-noğlunun “Azərbaycanlılarda və farslarda Novruz ənənələrinin fərqli xüsusiyyətləri”, Seyfəddin Rzasoyun “Altay buuçay” dastanının ritual-mifoloji strukturu”, İslam Sadığın “Nəsiminin bir məsnəvisində yaradılış motivləri”, Ağaverdi Xəlilin “Kamil Vəli Nərimanoğlunun araşdırmalarında oğuz eposunun tədqiqi məsələləri”, Əziz Ələkbərlinin “Azərbaycan folklorunda dəvə və dəvəçiliklə bağlı deyim və rəvayətlər (Qərbi Azərbaycan folkloru materialında)”, Sərxan Xavərin “Folklorun funksional strukturu mədəni funksionallıq kontekstində” kimi məqalələri oxucuların ixtiyarına verilmişdir.

Bu jurnal da 60/84 formatında “Elm və Təhsil” nəşriyyatında nəşr olunur. Toplunun üz qabığı “Dədə Qorqud” motivlərinin şəkli əsasında rəngli tərtib edilmişdir. Şəklin müəllifi Mirzəxan Qafarovdur. Şəkil “Dədə Qorqud lövhəsi” adlanır.

Əlavə olaraq qeyd edək ki, Folklor İnstitutunda professor Muxtar Kazımoğlunun baş redaktorluğu ilə “Arxitep” jurnalı da nəşrə başlamışdır.

Nəticə

Jurnalların araşdırılmasından gəldiyimiz nəticələr o qədər də ürəkəçən deyil. Doğrudur, bu, jurnalların məzmununa və formatına dəlalət etmir. Sadəcə, jurnalların Folklor İnstitutunun kitabxanasında systemsiz və ardıcıl toplanması axtarış imkanlarını məhdudlaşdırır, oxucuları, araşdırıcıları narazı salır. Yaxşı olardı ki, bu jurnallar Folklor İnstitutunun kitabxanasında toplanıb qorunaydı, daha sonra respublikanın tanınmış kitabxanalarına veriləydi. Ümid edirik ki, jurnalın redaktorları, məsul katibləri bu vacib məsələni diqqətə alacaq və jurnalların axtarış imkanları institutun elektron saytında olduğu kimi, sənəd massivlərində də ardıcılıqla tapılacaqdır. Onu da qeyd edək ki, saytda “Dədə Qorqud” elmi-ədəbi toplusunun bütün sayları ardıcılıqla yerləşdirilmiş, “Tədqiqlər”in isə sadəcə şəkilləri verilmişdir.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında 2009-2015-ci illərdə elmin inkişafı üzrə Milli Strategiya haqqında” 4 may 2009-cu il tarixli sərəncamı // “Respublika” qəzeti, 2009, 5 may.
2. Azərbaycanca nəşriyyat işi. - Bakı: Yeni Nəsil, 2001, 156 s.
3. Axundov B., Mahmudov M. Nəşriyyat işinin əsasları. - Bakı: BDU, 2006, 223 s.
4. Babayev Z., Məmmədli R. Dövri nəşrlərin hazırlanma texnologiyası. - Bakı: BDU, 2007, 152 s.
5. Əliyev F., Ağayev Ş. Azərbaycanda elmin problemləri və inkişaf perspektivləri. - Bakı: Elm, 2011, 151 s.
6. Musalı V. Elmi nəşrlər: mahiyyəti, tipoloji əlamətləri və redaktə prinsipləri // Dil və ədəbiyyat (beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal), 2008, № 6 (66), s. 277-289.
7. Musalı V. Mətnlərin nəşrə hazırlanması problemləri. - Bakı: Elm və Təhsil, 2012, 223 s.
8. Редактирование отдельных видов литературы. - Москва: “Книга”, 1987, 400 с.
9. Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatına dair tədqiqlər. 2017, № 1.
10. “Kitabi-Dədə Qorqud”, 2017, № 1 (60).
11. <http://www.folklor.az/>
12. <https://az.wikipedia.org/wiki/>